

RIIGIKONTROLL

Tegevusaruanne 1999

Riigikontroll hindab
majanduskontrolli käigus
avaliku halduse kandjate
tegevuse tulemuslikkust
(säästlikkust,
tõhusust ja mõjusust)
ning õiguspärasust,
et tehtavate ettepanekute
ja järelduste abil
saaksid Riigikogu ja valitsus
parandada riigi toimimist.
Riigikontrolli tegevus
peab suurendama
maksumaksja kindlustunnet,
et tema raha
kasutatakse
heaperemehelikult.

Sisukord

Riigikontrolööri pöördumine	4
1. Riigikontrolli areng 1999. aastal	5
1.1. Riigikontrolli koht riigis	5
1.2. Riigikontrolli organisatsiooni areng	6
1.2.1. Riigikontrolli uue seaduse eelnõu	6
1.2.2. SIGMA eksperdiuurimus (<i>peer review</i>)	7
1.2.3. Strateegilise planeerimise algus Riigikontrollis	8
1.3. Riigikontrolli struktuur ja personal	9
1.3.1. Struktuur ja selles toimunud muudatused 1999. aastal	9
1.3.2. Personaliarendusest 1999. aastal	10
1.4. Olulisemat välissuhtluse alal 1999. aastal	12
2. Kontrollitegevus 1999. aastal	14
2.1. Ülevaade kontrollitegevuse eesmärkidest ja põhisuundadest 1999. aastal	14
2.2. Muutused töökorralduses ja tähtsamad projektid	15
2.3. Auditite tulemused	15
2.3.1. Auditite arv	15
2.3.2. Riigikontrolli nõuded, leiud ja soovitused	15
2.4. Ülevaated ja arvamused	17
2.4.1. Ülevaade riigi vara kasutamisest ja säilimisest	17
2.4.2. Arvamus 2000. aasta riigieelarve eelnõu kohta	18
2.5. Auditite tulemuste avalikustamine	19
2.6. Riigikontrolli suhted Riigikoguga	20
2.7. Riigikontrolli suhted Rahandusministeeriumiga	20

3. Riigikontrolli muu tegevus	21
3.1. Sisekontrolli juhendamine avalikus sektoris	21
3.2. Vastamine Riigikogu liikmete arupärimistele	22
3.3. Seaduseelnõude kohta arvamuste esitamine	23
4. Riigikontrolli 1999. aasta raamatupidamise aruannete kokkuvõte	24
4.1. Raamatupidamise aastaaruande koostamise põhimõtted ja printsiibid	24
4.2. Tulemiaruanne	26
4.3. Bilanss	27
4.4. 1999. aasta finantsaruannete lisad	29
5. Audiitori järeldusotsus	32
6. Summary of the Annual Report	33
Lisad	36
Kronoloogia 1999	36
1999. aasta auditite loetelu	41
Riigikontrolli töötajad aastal 1999 (seisuga 31.12.1999)	48

RIIGIKONTROLL

Tegevusaruanne 1999

Riigikontrolöri pöördumine

Hea lugeja!

Oleme enesele selgeks teinud, kus me oleme, kus olla tahame ja kuidas oma eesmärkide suunas liigume. Ja mis võib-olla pole samuti vähetähtis – oleme hakanud mõistma, et iga probleem on samal ajal ka väljakutse.

Möödunud aasta alguses, 22. jaanuaril toimunud Riigikontrolli 80. aastapäeva konverentsil ütlesin: “Kui me ei tea, kus on sadam, on iga tuul õige tuul.”

Riigikontroll on aastaid pööranud tähelepanu vajadusele riigi ja tema üksuste tegevus ja kulutused eesmärgistada. Selgete eesmärkide seadmine ja nende saavutamise kohta info koondamine on nüüdisaegse riigijuhtimise lahutamatu osa. Ka 1999. aastal püüdsime omalt poolt anda parima, et see info, mis jõuab Riigikogu ja avalikkuseni Riigikontrolli abil, oleks usaldusväärne ja kasutatav. Riigikontrolli enese jaoks oli 1999. aasta paljuski eesmärkide seadmise aasta. Vaatasime koos SIGMA ekspertidega väga kriitiliselt üle oma senise tegevuse ja koostasime Riigikontrolli strateegilise arenguplaani kuni aastani 2003. Kuid mitte ainult. Ka põhitöö jätkus.

Aastaga lõpetasime 100 auditit. Nende käigus jõudsime tegeleda paljude avaliku halduse seisukohalt oluliste temadega: kutsehariduse korraldus, riiklike toetuste ja programmide juhtimine, mitmed riigi sihtasutustega seotud probleemid, riigiraamatupidamise reform.

Suure tähelepanu all oli riigi finantsjuhtimine. Olulisemaks peame diskussiooni algatamist riigieelarve tulude prognoosimise mudeli üle ning tänapäevase finantsjuhtimise, sisekontrolli ja auditi põhikontseptsioonide selgitamist eri tasanditel.

Tagasiside poliitikutelt, ettevõtjatelt, riigiametnikelt ja avalikkuselt on andnud kindlustunnet, et meie tegevusel on olnud tulemusi ja me liigume õiges suunas.

Selle kõige taga on Riigikontrolli töötajad, kelle loovuse ja initsiatiivikusega oleks olnud raske edasi liikuda. Riigikontrolli areng on meie personali ja eelkõige meie audiitorite areng. 1999. aastal liitus organisatsiooniga hulk uusi inimesi. Paljuski sõltub just neist, kui kiiresti jõuame oma eesmärgini – olla Euroopa Liidu maale kohane kõrgeim kontrolliorgan.

Kokkuvõtteks – 1999. aasta oli keeruline. Seda nii väliskeskkonnale kui ka meie organisatsioonile. Siiski võib aastaga rahule jääda. Oleme targemad kui aasta tagasi, meil on rohkem teadmisi ja kogemusi. Oleme enesele selgeks teinud, kus me oleme, kus olla tahame ja kuidas oma eesmärkide suunas liigume. Ja mis võib-olla pole samuti vähetähtis – oleme hakanud mõistma, et iga probleem on samal ajal ka väljakutse.

Juhan Parts

Riigikontrolör

1. Riigikontrolli areng 1999. aastal

1.1. Riigikontrolli koht riigis

Riigikontroll põhiseadusliku institutsioonina

Riigikontroll on oma tegevuses sõltumatu majanduskontrolli teostav riigiorgan.

Riigikontroll loodi Maapäeva otsusega 27. detsembril 1918. Riigikontrolli juht on riigikontrolör. Riigikogu nimetab Vabariigi Presidendi ettepanekul riigikontrolöri ametisse viieks aastaks.

Sõltumatus

Sõltumatus on Riigikontrolli objektiivsuse ja erapooletuse tagatis.

Riigikontrolli sõltumatuse tagab seadusest tulenev õigus tööd iseseisvalt planeerida ja korraldada ning riigikontrolöri viieaastane ametitähtaeg. Nii, olles sõltumatu täitevvõimust ja poliitilistest huvidest, saab Riigikontroll oma tegevuses ja hinnangutes jääda erapooletuks ning tugineda vaid majanduslikkuse põhimõttele.

Riigikontrolli kui sõltumatu välise auditi organisatsiooni roll on anda maksumaksjale kindlus, et riigi raha on kasutatud efektiivselt ja seaduslikult.

Majanduskontroll

Majanduskontrolli teostamine on Riigikontrolli peamine põhiseaduslik funktsioon.

Majanduskontrolli käigus hindab Riigikontroll:

- kas avaliku sektori vahendeid on kasutatud seaduste ja muude asjassepuutuvate õigusaktidega kooskõlas ning kas riigi kui terviku ja iga üksiku organisatsiooni raamatupidamise korraldus on korrektne ning aruandlus kajastab õigesti ja usaldusväärselt finantsseisu ja tegevuse tulemit (finantsaudit);
- kas avaliku sektori vahendeid on kasutatud säästlikult, tõhusalt ja mõjusalt (tulemusaudit).

1999. aasta oli Riigikontrollile eelkõige eesmärkide seadmise ning suuremate ümberkorralduste ettevalmistamise aasta.

1.2. Riigikontrolli organisatsiooni areng

1999. aasta oli Riigikontrollile eelkõige eesmärkide seadmise ning suuremate ümberkorralduste ettevalmistamise aasta.

Koos SIGMA ekspertidega vaatas Riigikontroll kriitiliselt üle oma senise tegevuse ja alustas strateegilise arenguplaani koostamist aastateks 2000–2003. See peab korrastama ja andma uue suuna Riigikontrolli järgnevate aastate tegevusele.

Riigikontrollis ja teda ümbritsevas keskkonnas viimastel aastatel asetleidnud arengud ja muutused tingisid vajaduse üle vaadata kehtiv Riigikontrolli seadus ja töötada välja uue seaduse eelnõu, mis tagaks Riigikontrollile paremad võimalused luua Riigikogule ja maksumaksjale väärtust.

Suured muutused toimusid ka organisatsiooni ülesehituses ja personali koosseisus, et parandada juhtimise taset ja kaasata oma ala häid spetsialiste Riigikontrolli põhitegevuse arendamisse.

1999. aasta oli Riigikontrollile ka aktiivne ja edukas rahvusvahelises koostöös.

Kõikides nendes valdkondades toimunud arengutest ja sündmustest annab ülevaate järgnev peatükk.

1.2.1. Riigikontrolli uue seaduse eelnõu

Aprillis 1999 esitas Riigikontroll Riigikogu põhiseaduskomisjonile Riigikontrolli uue seaduse eelnõu, mis peaks andma Riigikontrolli tegevusele nüüdisnõuetele vastava aluse. Peamised muutused, mida eelnõuga taotletakse, on järgmised:

- määratleda Riigikontrolli tegevus, tuginedes rahvusvaheliselt üldtunnustatud auditiliikidele – finants- ja tulemusauditile;
- anda Riigikontrollile õigus kontrollida Euroopa Liidult saadavate vahendite kasutamist;
- sätestada üheselt Riigikontrolli pädevus auditeerida kõiki avaliku halduse kandjaid;
- täpsustada audititega seotud menetlustoiminguid, auditeerija ja auditeeritava õigusi ning näha senise kontrolliakti ja peakontrolöri otsuse asemel ette koostada ühtne auditiaruanne;

Riigikontrolli uus seadus peaks andma Riigikontrolli tegevusele nüüdisnõuetele vastava aluse.

- näha ette kord Riigikontrolli auditite tulemuste läbivaatamiseks Riigikogu rahanduskomisjonis ning rahanduskomisjoni õigus nõuda asjakohaseid selgitusi Vabariigi Valitsuselt. Sellega luuakse seni puuduv auditite tulemuste realiseerumiseks vajalik eeldus.

Põhiseaduskomisjon ei algatanud eelnõu, pidades vajalikuks selles muudatuste tegemist. Eelnõu on olnud kahel korral arutusel valitsuskabineti nõupidamistel ning leidnud põhimõttelist heakskiitu. Põhiseaduskomisjoni liikmetest ning kaasatud asjatundjatest moodustatud töögrupp pr Liia Hänni juhtimisel on tänaseks teinud ära suure töö seda viimistledes. Riigikontroll väljendab lootust, et 2000. aasta jooksul võtab Riigikogu seaduseelnõu vastu.

1.2.2. SIGMA¹ eksperdiuurimus (*peer review*)

1998. aasta novembris palus riigikontrolör SIGMA-t hinnata 1990. aastal taasloodud Riigikontrolli toimimist tänapäeval. Riigikontrolör soovis seda hinnangut muu hulgas ka seetõttu, et see on osa Eesti ettevalmistustest ühinemiseks Euroopa Liiduga.

SIGMA eksperdid tunnustasid Riigikontrolli senist arengut ja kiitsid heaks ettevõetud ümberkorraldused.

SIGMA tegi hindamise läbiviimise ülesandeks kolmest kogenud audiitorist-eksperdist koosnevale töörühmale, mille liikmed omasid töökogemust Hollandi, Saksamaa ja Taani kõrgeimates kontrolliasutustes.

Eksperdid hindasid Riigikontrolli õiguslikku raamistikku, kontrollimeetodeid, kontrollivaldkondade ulatust ning kontrollitulemuste kasutamist. Samuti analüüsiti Riigikontrolli töö planeerimist, juhtimist ja ametnike koolitamist.

SIGMA ekspertide peamised järeldused ja soovitused seitsmes järgnevas valdkonnas olid:

- rakendada meetmeid, mis on vajalikud Euroopa Liidu vahendite ja kogu ühinemisprotsessi auditeerimise ettevalmistamiseks;
- arendada suutlikkust ja võimeid “atesteerimistüüpi” finantsauditi teostamiseks;
- ajakohastada praegune õiguslik raamistik;
- ehitada Riigikogus üles tõhus revisjonikomisjon ning seada valitsuses sisse revisjonikomisjoni töö ja Riigikontrolli tööga tegelemiseks ametlikud avalikud menetlused.

Neis valdkondades lubas oma abi ka SIGMA.

¹ Majanduskoostöö ja -arengu Organisatsiooni (OECD) ja Euroopa Liidu Toetusprogramm Valitsemise ja Juhtimise Täiustamiseks Kesk- ja Ida-Euroopa riikides.

Riigikontrollile on strateegiline arenguplaan dokument, mis võtab kokku meie arenguvisiooni 1999. aasta seisuga ja loob aluse organisatsiooni tegevuse korrastamisele järgneviks neljaks aastaks.

Riigikontrolli piiratud vahendeid arvesse võttes soovitasid eksperdid:

- aktiivselt aidata valitsust EL vahendite usaldusväärse finantskontrolli loomisel ja EL vahendite auditeerimisel;
- keskenduda mõnedele võtmesihtmärkidele, millel on riigi kui terviku seisukohalt suur mõju ja tähtsus;
- tegevusala mitte liialt laiendada ega liiga vara liialt palju üritada.

Kokkuvõte SIGMA eksperdihinnangust on avaldatud Riigikontrolli koduleheküljel aadressil <http://www.sao.ee>.

1.2.3. Strateegilise planeerimise algus Riigikontrollis

SIGMA eksperdihinnangu tulemustele tuginedes algatas riigikontrolör strateegilise arenguplaani koostamise Riigikontrollis.

Asjatundliku nõu saamiseks kaasati plaani koostamisse ka väliseksperte SIGMA-st ja Hollandi Kontrollikojast ning erakonsultante.

Samuti osales strateegilise arenguplaani koostamisel suur osa organisatsiooni ametnikkonnast.

Koos töötati välja dokument, mis võtab kokku Riigikontrolli arenguvisiooni 1999. aasta lõpu seisuga ja loob aluse organisatsiooni tegevuse korrastamisele järgneviks neljaks aastaks.

Riigikontrolli strateegilise arenguplaani keskseks prioriteediks sai auditeerimispraktika vastavusse viimine rahvusvaheliselt tunnustatud põhimõtete ja standarditega, nii nagu neid rakendavad Euroopa Kontrollikoda ja Euroopa Liidu liikmesmaad.

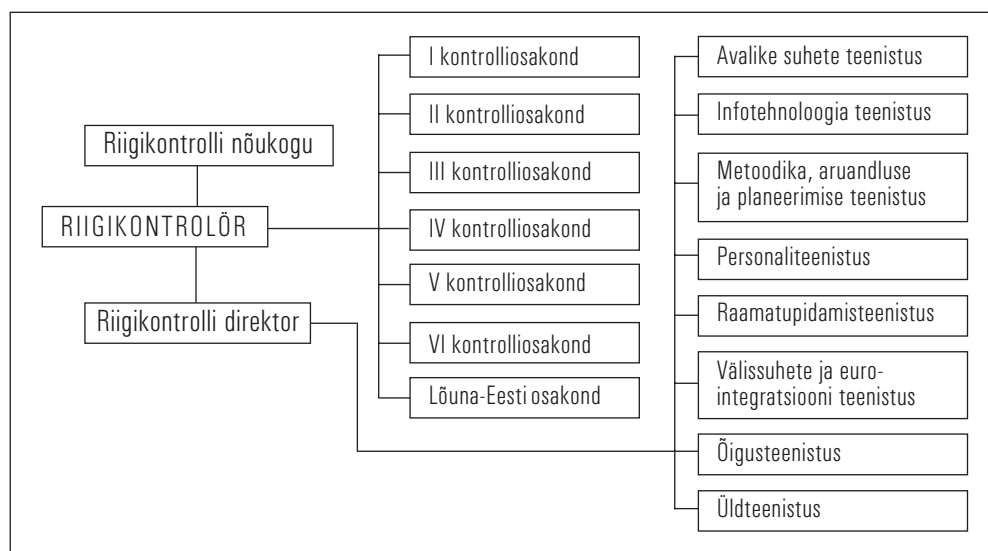
Strateegilise plaani vastuvõtmise ja rakendamisega tahab Riigikontroll parandada riigi finantsjuhtimist, toetades ühtlasi Eesti valmisolekut liituda Euroopa Liiduga ja täita Eesti riigi kohustusi, mis on võetud Euroopa Liidu assotsieerumislepinguga.

Riigikontrolli strateegilise arenguplaani aastateks 2000–2003 kohta on võimalik saada teavet Riigikontrolli koduleheküljelt aadressil <http://www.sao.ee>.

Riigikontrolli strateegilise arenguplaani keskseks prioriteediks on viia auditeerimispraktika vastavusse rahvusvaheliselt tunnustatud põhimõtete ja standarditega.

1999. aasta lõpul oli Riigikontrollis 7 kontrolliosakonda ja 8 tugiteenistust, kus töötas kokku 94 ametnikku.

1.3. Riigikontrolli struktuur ja personal

1.3.1. Struktuur ja selles toimunud muudatused 1999. aastal

1. jaanuarist loodi uus Riigikontrolli põhitegevust toetavate üksuste struktuur, mis koosneb kaheksast teenistusest: avalike suhete teenistus; infotehnoloogia teenistus; metoodika-, planeerimis- ja aruandlusteenistus; personaliteenistus; raamatupidamisteenistus; välissuhete ja eurointegratsiooni teenistus; õigusteenistus ning üldteenistus. Teenistusi asus juhtima ja komplekteerima Riigikontrolli direktor.

15. märtsil moodustati Riigikontrolli uus – 6. kontrolliosakond, mis keskendus oma töös tulemuskontrollile.

Uue üksuse loomise järel oli Riigikontrollis kokku seitse erinevas valdkonnas tegutsevat kontrolliosakonda, millest kuus asus Tallinnas ja seitsmes, Lõuna-Eesti osakond, Tartus.

1999. aasta lõpus oli Riigikontrolli arengus murdepunktiks senise juhtimisstruktuuri ümberkujundamine, et minna mitme teise riigi kõrgeima kontrolliasutuse eeskujul üle uuele auditiosakondade struktuurile.

Uue struktuuri järgi² jaotuvad auditiosakonnad auditiliikide kaupa. See on oluline, et saavutada püstitatud strateegilisi eesmärgi, täpsemini spetsialiseeruda finants-, tulemus- või tegevusriskide auditile, selgemalt määratleda juhtimist ja vastutust ning paremini rakendada meeskonnatööd ja määratleda arendustegevusega seotud vastutus.

1999. aastal toimunud suured muutused organisatsiooni ülesehituses ja personali koosseisus olid suunatud Riigikontrolli juhtimise parandamisele ja oma ala heade spetsialistide kaasamisele organisatsiooni põhitegevuse arendamiseks.

² Riigikontroll läks teenusepõhisele struktuurile üle 1. jaanuarist 2000, kui senise seitsme kontrolliosakonna asemele moodustati kolm auditiosakonda – tulemusauditi, finantsauditi ja tegevusriskide auditi osakond.

Samuti annab see võimaluse kogu personali paremaks planeerimiseks, motiveerimiseks ja arendamiseks. Struktuuri ümberkujundamise käigus informeeriti kogu personali muutuste eesmärkidest, vajadusest ja käigust ning kutsuti kõiki üles aktiivselt kaasa lööma. Viidi läbi sisemine konkurss uute osakonnajuhatajate ametikohtadele, samuti oli vabatahtlik – oma soovi alusel – ka uutesse osakondadesse üleminek. Töötajatele viidi läbi nõustav koolitus muudatuste olemusest, erisustest ja muudatustega toimetulekust ning selgitati kerkinud küsimusi juhtimiskonsultandi kaasabil.

1.3.2. Personaliarendusest 1999. aastal

1999. aastal pöörati suurt tähelepanu personali-arendusele, sealhulgas personali koolitamisele. Riigikontrolli ametnikud osalesid täiendusõppel nii Eesti koolitusasutustes kui ka välisriikides.

Personali- ja koolitusnõuniku ametikoha loomisega sai alguse sihipärane personali arendustöö. Alustades olemasoleva organisatsiooni analüüsi ning personali motiveerimis- ja arendamistegevustega, jõuti ühtsete arenduspõhimõtete väljatöötamiseni personali valikul ja värbamisel, katseaja kohaldamisel, preemiate/lisatasude määramisel, vestlustel katseaja lõpul ning ametist lahkumisel.

Avalike suhete teenistuse eestvedamisel hakkasid toimuma infokoosolekud informeerimaks kogu personali toimuvatest protsessidest, uutest töötajatest, töötulemustest ja sündmustest.

1999. aastal said alguse ka mitmed traditsiooniks kavandatavad sotsiaalsed ühisüritused.

Samuti toimus 1999. aasta jooksul Riigikontrolli ametnikele rida vajalikke koolitusi.

Mahukaim neist oli koostöös Sisekaitseakadeemiaga kontrolliosakondade ametnikele läbi viidud audiitorite õppeprogrammi I etapp.

Koolitus kestis 2,5 kuud ja selle eesmärk oli ühtlustada osalejate teoreetilisi baasteadmisi majanduse, õiguse ja avaliku halduse valdkonnas.

Koolituse läbis 20 ametnikku.

Strateegilist planeerimist käsitlev kursus Riigikontrolli juhtidele juhatas sisse töö Riigikontrolli strateegiaga, andes juhtidele selleks vajalikud teadmised ja oskused.

Juhid läbisid ka kursuse juhitöö ratsionaalsest korraldamisest.

Ratsionaalse töökorralduse kursus korraldati samuti kolmele ametnikegrupile. Veel toimusid sissejuhatav kursus uutele ametnikele, sekretäride koolitus, koostöö treening, kriitilist mõtlemist ja argumenteerimist õpetav kursus, kiirlugemise treening, arvuti- ja keelekoolitused jm.

1999. aastal käivitati üritustesari nimetusega “Vaba foorum”, mille raames on ametnikel võimalus anda kolleegidele ülevaade läbitud tööprotsessist, lõpetatud kontrolliülesannetest ning toimunud üheskoos analüüsida ja kogemusi üldistada.

1999. aasta alguses viis Riigikontroll läbi kontrolliosakondade ametnike töötulemuste hindamise. Hinnati 46 kontrolöri, kaasa arvatud peakontrolöride tööoskusi ja kvalifikatsiooni ning töö kvaliteeti.

Hindamise eesmärk oli:

- hinnata ametnike töötulemusi individuaalselt;
- hinnata ametnike saavutusi ja nende töötulemuste parandamise võimalusi;
- määrata kindlaks ametnike pädevus ja lisatasu heade töötulemuste eest;
- valida välja koolitusprogrammis osalevad ametnikud.

Hindamiseks töötati välja üksikasjalik programm. Ametnikke hinnati 13 kriteeriumi põhjal, nagu erialane pädevus ja arenguvõime, koostöövalmidus, töökiirus jne. Ametnikele anti hindeid vahemikus 1–9. Hindamine toimus kahes osas: esmalt hindas alluvaid otsene ülemus ja seejärel riigikontrolöri juhitud hindamiskomisjon, kuhu oli kaasatud ka sõltumatu välisekspert.

Hindamine arenguvestluste kujul saab järgnevatel aastatel juhtidele abivahendiks, et anda hinnangut töötajate töö tulemuslikkusele ja neid edaspidi paremini suunata ning juhendada, olles samal ajal võimaluseks selgitada välja ametialased karjäärivõimalused ning koostada kava pädevuse suurendamiseks ja täiendavateks õpinguteks. Tasustamine seotakse tulevikus samuti töö tulemuslikkusega.

Hindamine arenguvestluste kujul saab järgnevatel aastatel juhtidele abivahendiks, et anda hinnangut töötajate töö tulemuslikkusele ja neid edaspidi paremini suunata ning juhendada.

1999. aasta oli Riigikontrollile rahvusvahelises koostöös aktiivne ja edukas.

Sarnaselt eelnevatele aastatele oli Riigikontrolli üks välissuhtlemise eesmäärke tagada esindatus kõrgeimate kontrolliasutuste rahvusvahelistes organisatsioonides INTOSAI ja EUROSAI.

1.4. Olulisemat välissuhtluse alal 1999. aastal

Riigikontrolli 1999. aasta välissuhtluse olulised valdkonnad olid alljärgnevad:

Koostöö SIGMA-ga

SIGMA eksperdiuurimuse läbiviimine ja sellele järgnev abi Riigikontrolli strateegilise arenguplaani koostamisel.

Koostöö SIGMA-ga kestis 2000. aastal strateegilise plaani lõpliku valmimiseni ja loodetavasti jätkub selle elluviimiselgi.

1999. aastasse jäi ka nn Hollandi programmi³ ettevalmistusperiood, mille ülesandeks on kaasa aidata Riigikontrolli strateegilises arenguplaanis kavandatud tegevuste ellurakendamisele.

Osalemine Euroopa Liiduga liitumise ettevalmistustes

Kesk- ja Ida-Euroopa riikide, Küprose ja Malta kõrgeimate kontrolliasutuste ning Euroopa Kontrollikoja koostöö raames⁴:

- osalemine I töörühma (kontrolliasutuste institutsionaalne tugevdamine) tegevuses ja asjakohaste soovitude koostamisel;
- II töörühma (*aquis communautaire*)⁵ ehk ühenduse õigustiku rakendamisele kaasaaitamine) Tallinna kohtumise korraldamine ja osalemine töödokumentide koostamisel;
- kontaktametniku osalemine kontrolliasutuste juhtide Praha kohtumise ettevalmistamises;
- Riigikontrolli nimetamine koos Sloveenia Riigikontrolliga töörühma juhiks, mille ülesandeks on 2000. aasta lõpul Sofias toimuvaks järjekordseks kohtumiseks valmistada ette aruanne Praha kohtumisel soovitud täitmisest.

Esindatuse tagamine kõrgeimate kontrolliasutuste rahvusvahelistes organisatsioonides INTOSAI ja EUROSAI⁶

- Osalemine INTOSAI privatiseerimise töörühmas.
- Osalemine EUROSAI keskkonnaauditi töörühmas.
- Osalemine EUROSAI IV kongressil ja EUROSAI juhatuse⁷ koosolekul.

³ Hollandi riigi finantseeritav Hollandi Kontrollikoja, juhtimiskonsultatsioonifirma MDF, agentuuri SENTER, SIGMA ja Riigikontrolli ühine 2-aastane programm mitmesuguste Riigikontrolli tegevusvaldkondade arendamiseks.

Riigikontrolöri välisvisiidid

1999. aastal tegi riigikontrolör töövisiidi Ühendkuningriigi, Taani ja Soome Riigikontrolli.

- Ühendkuningriigi Riigikontrolliga jätkub koostöö infrastruktuuri erastamise auditi valdkonnas.
- Taani Riigikontrolliga plaanitakse jätkata eelkõige Euroopa Liidu raha kasutamise auditeerimise ja koolitusvaldkonna koostööprojektidega.
- Soome Riigikontrolliga on kavas finantsauditaalaste projektide läbiviimine, konsulteeritakse infotehnoloogia, keskkonnaauditi jt osapooltele huvipakkuvates valdkondades.

Samuti pööras Riigikontroll välissuhtlemises tähelepanu kontaktide edendamisele teiste riikide kõrgeimate kontrolliasutustega, et muu hulgas arendada oma personali kutseoskusi väliskolleeegide paremate kogemuste ülevõtmise kaudu.

Traditsioonilised koostöösidemed naabermaade kõrgeimate kontrolliasutustega

- Osalemine Põhjamaade ja Balti riikide kõrgeimate kontrolliasutuste koostöökoostööpidamisel Helsingis.
- Osalemine Balti riikide kõrgeimate kontrolliasutuste esindajate kohtumisel⁸ Lätis.

Personali kutseoskuste edendamine teabevahetuse korraldamise ja väliskolleeegide paremate kogemuste ning kontrollimetoodika ülevõtmise kaudu

1999. aastal osalesid Riigikontrolli ametnikud 7 korral väliskoolitustel ja ka Riigikontroll oli korduvalt võõrustajaks tunnustatud välislektoritele.

Märkus: Koolituste ja seminaride kohta leiab täpsemat infot aruande lisas asuvast oluliste sündmuste kronoloogiast.

⁴ Kesk- ja Ida-Euroopa riikide kõrgeimate kontrolliasutuste ja Euroopa Kontrollikoja juhtide iga-aastane nõupidamine toimub alates 1996. aastast. Hiljem liitusid koostöösse ka Küpros ja Malta. Kohtumiste eesmärk on leida lahendusi EL liitumise ettevalmistustes ilmnenu probleemidele, vahetada teavet ja kogemusi, arendada koostöövõimet kontrollitegevuses jne.

⁵ *Aquis communautaire* i all mõeldakse ühenduse õiguses teataval hetkel kehtivat seisu, sealhulgas kõiki põhimõtteid, õigusakte, talitusviise, kohustusi jm, mis on liikmesriikide vahel kokku lepitud ja mida uutel liikmesriikidel tuleb aktsepteerida täielikult.

⁶ Euroopa Kõrgeimate Kontrolliasutuste Organisatsioon EUROSAI loodi 1989. aastal. EUROSAI ühendab Euroopa maade riigikontrolle ning arendab nende koostööd. Eesti Riigikontroll on EUROSAI liige 1993. aastast.

⁷ Eesti riigikontrolör on EUROSAI juhatuse liige alates 1996. aastast. Eesti riigikontrolöri kõrval kuuluvad juhatusse Prantsusmaa, Tšehhi, Taani, Sloveenia, Venemaa, Hispaania ja Ühendkuningriigi kõrgeimate kontrolliasutuste juht.

⁸ Kolme Balti riigi riigikontrolide koostööle pandi alus 14. oktoobril 1994. aastal, mil kolm riigikontrolööri sõlmisid Riias nende riikide kõrgeimate kontrolliasutuste majanduskontrollialase koostöö kokkuleppe.

2. Kontrollitegevus 1999. aastal

2.1. Ülevaade kontrollitegevuse eesmärkidest ja põhisuundadest 1999. aastal

Kontrollitegevuse planeerimisel 1999. aastaks riigikontrolöri seatud suuniste järgi peaksid Riigikontrolli auditid aitama vastata järgnevatele küsimustele:

- Millised on garantiid, et riigi raha kulutatakse või seaduslikke ülesandeid täidetakse ettenähtud ja efektiivsel viisil?
- Kas need garantiid praktikas toimivad?
- Missugused on tegelikud tulemused?

Selleks Riigikontroll:

- kavandas auditeid valdkondades, kus oli võimalik ära hoida või vähendada majanduslikku kahju;
- hõlmas audititega teemasid, mis pakuvad huvi Riigikogule ja Vabariigi Valitsusele;
- lähtus auditeid kavandades vajadusest olla võimeline tegema ettepanekuid 2000. aasta riigieelarve projekti kohta, eesmärgiga aidata valitsusel ja parlamendil vältida ebaotstarbekaid või eesmärgita kulutusi.

Riigikontroll keskendas oma tähelepanu järgmistele valdkondadele:

- riigi järelevalveasutused;
- riiklikud programmid;
- riiklikud toetused;
- haridus;
- tervishoid;
- riigieelarvest eraldatud fondid;
- kaasabi korruptsiooni tuvastamisel.

2.2. Muutused töökorralduses ja tähtsamad projektid

15. märtsil moodustatud uus – 6. kontrolliosakond keskendus tulemus-audititele ja pööras kontrollitegevuses oma põhitähelepanu järgmistele valdkondadele:

- riigi organisatsioon;
- avaliku teenistuse korraldus;
- valitsussektori sisekontrolli ja siseauditi korraldus;
- riigi infosüsteemid ja -tehnoloogia;
- riigihangete korraldus;
- arhiivindus.

Koostöös Hollandi Kontrollikoja ekspertidega alustati kaks sisekontrollialast pilootauditit – Teede- ja Sideministeeriumis ning Keskkonnaministeeriumis. Mõlemas ministeeriumis viidi läbi projektide juhtimise sisekontrolli- ja sise-auditisüsteemide audit, mille käigus hinnati eeldusi tulemuslikuks projekti-juhtimiseks, st protseduuride olemasolu, dokumenteeritust, organisatsiooni ülesehitust, järelevalvet ning aruandlust.

Finantsauditi valdkonnas viidi 1999. aasta lõpus pilootprojektina läbi Justiitsministeeriumi finantsaudit.

Auditeerimispraktika vastavusse viimiseks rahvusvaheliselt tunnustatud põhimõtete ja standarditega alustas Riigikontroll 1999. aastal 3 pilootauditit.

2.3. Auditite tulemused

2.3.1. Auditite arv

Kuigi Riigikontroll töötab aastaplaani alusel, ei pruugi auditid alata ja lõppeda samal aastal. 1999. aastal oli töös üle 100 auditi.

Neist 100 ka lõppes 1999. aastal (lõppenud auditite loetelu on aruande lisas).

Kuivõrd mõned auditid hõlmasid mitut asutust, on auditeeritud üksuste arv auditite arvust mõnevõrra suurem.

Viimastel aastatel on tendents auditite arvu vähenemisele ning samal ajal auditite mahu ja neis hõlmatavate probleemide keerukuse kasvule.

2.3.2. Riigikontrolli nõuded, leiud ja soovitused

Erinevalt varasematest aastatest on Riigikontroll loobunud üksikute nõuetega vastuolu kohta arvulisi näitajaid välja toomast, sest selline statistika ei peegelda eksimuste raskust ja võib anda moonutatud infot nii avaliku sektori olukorrast kui ka Riigikontrolli tegevusest.

1999. aastal kasvas Riigikontrolli soovitude hulgas oluliselt juhtimis- ja kontrollisüsteemide täiustamisele suunatud ettepanekute osatähtsus.

Hinnanguliselt langes üle poole Riigikontrolli kontrollitegevusest seadusest tulenevate nõuete täitmise kontrollimisele.

Riigikontrolli leiud saab jagada laiemas plaanis kaheks:

I Seadusest tulenevate nõuete täitmine

- Riigieelarve seadusest tulenevate nõuete ebapiisav täitmine.
- Raamatupidamise seadusest tulenevate nõuete ebapiisav täitmine.
- Muude riigieelarvevahendite ja riigi vara kasutamise nõuete ebapiisav täitmine (riigihanked, riigivara arvestus riigivara registris jms).

Need nõuded püstitab ja täpsustab Riigikontroll seadustest ning muudest õigusaktidest lähtuvalt.

II Headest juhtimistavadest tulenevate nõuete täitmine

- Finantsjuhtimisele esitatavate nõuete ebapiisav täitmine.
- Sisekontrollile (sh siseauditi funktsioonide täitmisele) esitatavate nõuete ebapiisav täitmine.

Kuna vastavad nõuded on seadustes kas määratlemata või määratletud väga üldiselt, püstitab Riigikontroll, tuginedes rahvusvaheliselt tunnustatud standarditele, välisriikide auditorganisatsioonide ja oma kogemustele ning arvestades ka auditeeritava eripära, enne auditi alustamist juba täpsemad nõuded.

Mainitud lähenemine jäi 1999. aastal auditeeritavatele veel mõneti võõraks. Siiski peab Riigikontroll osaliselt ka oma teeneks avalikus sektoris juurduma hakkavat arusaama, et lisaks otseselt seaduses sätestatud nõuetele on vaja täita ka nõudeid, mis tulenevad üldlevinud käsitusest maksumaksja raha heaperemeheliku ja läbipaistva kasutamise kohta ehk “hea juhtimistavast”, mille üheks osaks on ka nõuded finantsjuhtimisele, sisekontrollile ja siseauditile.

Hinnanguliselt langes üle poole Riigikontrolli kontrollitegevusest esimest liiki nõuete täitmise kontrollimisele. Vastavas proportsioonis on ka asjakohaste leidude maht.

Tulenevalt lähenemisest võib Riigikontrolli ettepanekuid liigitada kolmeks:

- ettepanekud, mis on suunatud vahendite riigieelarvesse tagasinõudmisele;
- ettepanekud, mis on suunatud mõne nõude eiramise lõpetamisele;
- ettepanekud, mis on suunatud juhtimis- ja kontrollisüsteemide täiustamisele vältimaks sarnaseid probleeme tulevikus.

On heameel tõdeda, et süsteemide täiustamisele suunatud ettepanekute osatähtsus kasvas 1999. aastal Riigikontrolli soovitude hulgas jõudsasti.

2.4. Ülevaated ja arvamus

2.4.1. Ülevaade riigi vara kasutamisest ja säilimisest

1999. aasta juunis esitas Riigikontroll Riigikogule ülevaate riigi vara kasutamisest ja säilimisest 1998. eelarveaasta jooksul.

Riigikogule esitatud ülevaate eesmärk oli:

- anda Riigikogule sõltumatu arvamus riigieelarve täitmise aruande kohta;
- anda Riigikogule kontrollimistel tehtud olulisemate tähelepanekute toel ülevaade riigi vara kasutamisest ja säilimisest ning suurematest eksimustest seadusliku, säästliku, tõhusa ja mõjusa tegutsemise nõude vastu avaliku sektori vahendite kasutamisel.

Ülevaade koosnes kahest osast:

- arvamus riigieelarve täitmise aruande kohta;
- ülevaade olulisematest kontrollitulemustest.

Arvamus riigieelarve täitmise aruande kohta

1999. aastal andis Riigikontroll esmakordselt arvamuse kassapõhisel printsiibil koostatud riigieelarve täitmise aruande kohta.

Peamine probleem oli see, et aruande hindamiseks ei olnud Riigikontrollil tulenevalt riigieelarve seadusest ja Riigikogus väljakujunenud praktikast küllaldaselt aega (sisuliselt oli aega vaid mõni nädal). Ka puudusid Riigikontrollil selliseks hindamiseks vajalikud oskused.

Riigikontrolli põhijäreldused olid:

- Riigikogule esitatav aruanne ei anna tegelikku ülevaadet valitsuse tegevusest eelarveaastal;
- Riigikontroll ei vaidlusta aruannete õigsust, kuid ei saa seda ka kinnitada.

Riigieelarve protsessi parandamiseks tegi Riigikontroll järgmised ettepanekud:

- riigieelarve peaks kajastama infot kulutuste eesmärkide kohta ja sellest tulenevalt peaks eelarve täitmise aruanne sisaldama infot, kas ja mil määral eesmärgid saavutati;
- riik peaks kogu oma vara ja kohustused koondama ühte tekkepõhisel printsiibil koostatud aastaaruandesse;
- kõigi isikute (toetuste saajad, sihtasutused, fondid) puhul, kes riigieelarvest raha saavad, tuleks luua aruandlussüsteem.

Eelarvemenetluses osalemise eesmärgiks oli osutada eelarveprotsessis esinevatele vajakajäämistele ning esitada ettepanekud ja soovitused selle parandamiseks.

2.4.2. Arvamus 2000. aasta riigieelarve eelnõu kohta

1999. aastal osales Riigikontroll esmakordselt riigieelarve eelnõu üle peetavatel ministriumidevahelistel läbirääkimistel.

Riigikontroll püstitas oma eelarvemenetluses osalemise eesmärgiks “osutada eelarveprotsessis esinevatele vajakajäämistele ning esitada ettepanekud ja soovitused riigi eelarveprotsessi parandamiseks.”

Arvamus 2000. aasta riigieelarve eelnõu kohta keskendus Riigikontroll kolmele peamisele aspektile:

Eelarvemenetluse kriitika

Riigikontroll pidas valitsuse algatust rakendada tulemusjuhtimise printsiipe eelarve planeerimisel heaks algatuseks.

Riigikontrolli peamine soovitus oli rakendada tulemusjuhtimise elemente terviksüsteemidena pilootprojektide kaudu ja pidada silmas, et selleks on vaja rakendada kogu juhtimistsükkel alates strateegilisest planeerimisest kuni tulemusaruanneteni.

Samuti pidas Riigikontroll vajalikuks kajastada riigieelarves kõik riigi tulud ja kulud ning teha seda senisest tunduvalt läbipaistvamalt.

Tulude prognoosi kriitika

Riigikontroll võrdles maksutulude laekumise prognoose oma vastavate projektsioonidega ja jõudis järeldusele, et maksutulude laekumisootused olid üle hinnatud.

Riigikontrolli peamine soovitus oli rakendada süsteem, kus eelarveprognoosi aluseks võetakse vähemalt kahe sõltumatu institutsiooni arvamus riigi majandusliku olukorra ja järgmise aasta maksutulude laekumise kohta.

Riigikontrolli seisukoht on, et lähtuvalt audiitori sõltumatuse printsiibist ei peaks Riigikontroll osalema eelarvetulude prognoosimisel.

Üksikute kulude kriitika

Paljuski võeti Riigikontrolli kriitikat üksikute kulude kohta arvesse juba ministriumidevahelistel läbirääkimistel.

Arvamus 2000. aasta riigieelarve eelnõu kohta keskendus Riigikontroll eelarvemenetluse, tulude prognoosi ja üksikute kulude kriitikale.

Riigikontroll peab oluliseks läbiviidud auditite tulemuste avalikustamist, andmaks avalikkusele kindlustunnet, et tema raha kasutatakse heaperemehelikult.

Siiski viitas Riigikontroll oma arvamuses mitmetele eelarve eelnõus kajastatud kuludele, mis olid kas ebaseaduslikud, ebaotstarbekad või ebaõigesti kajastatud, ja tegi ettepaneku vead parandada.

Riigikontrolli arvamus 2000. aasta riigieelarve eelnõu kohta on avaldatud Riigikontrolli koduleheküljel <http://www.sao.ee>.

2.5. Auditite tulemuste avalikustamine

Riigikontroll peab oluliseks läbiviidud auditite tulemuste avalikustamist, andmaks avalikkusele kindlustunnet, et tema raha kasutatakse heaperemehelikult.

Auditite tulemuste avaldamisel meedias on ka suur tähtsus auditeeritavate mõjutamisel.

Sõltuvalt probleemide olulisusest saadab Riigikontroll, lisaks tavapärasele avalikustamisele kodulehekülje vahendusel ja meedias, auditite kohta koostatud aktid või peakontrolöride otsused ka Riigikogu komisjonidele ja Vabariigi Valitsusele.

1999. aastal saadeti Riigikogu komisjonidele 23 olulisemat kontrolliakti, peakontrolöri otsust või analüüsi.

Ka 1999. aastal kajastasid Eesti meediakanalid Riigikontrolli tegevust aktiivselt. Ajalehtedes ilmunud 85 artiklis anti kas otseselt ülevaade peakontrolöride otsustest või edastati Riigikontrolli arvamusi. Riigikontrolör ja Riigikontrolli ametnikud on riigivalitsemise teemadel esinenud raadios ja televisioonis.

Tutvustamaks oma arvamust 1998. aasta riigieelarve täitmise aruande kohta, korraldati pressikonverents.

Huvi Riigikontrolli töötulemuste vastu näitab nii see, et 1999. aastal pöördusid ajakirjanikud Riigikontrolli poole tema tegevust puudutavates küsimustes ligi 120 korral, kui ka Riigikontrolli kodulehekülje sage külastatavus: aadressil <http://www.sao.ee/> külastati seda 1999. aastal keskmiselt 5000 korda kuus.

Seega on Interneti-ajastu ilminguna kujunenud ka Riigikontrolli kodulehekülge märkimisväärseks abivahendiks avalikkuse ja Riigikontrolli suhtlemisel.

Huvi Riigikontrolli töötulemuste vastu näitab nii see, et 1999. aastal pöördusid ajakirjanikud Riigikontrolli poole tema tegevust puudutavates küsimustes ligi 120 korral, kui ka Riigikontrolli kodulehekülje sage külastatavus.

2.6. Riigikontrolli suhted Riigikoguga

22. jaanuaril toimunud Riigikontrolli 80. aastapäeva konverentsil ütles Riigikogu esimees Toomas Savi, et parlament vajab paremat mehhanismi täitevvõimu üle kontrolli teostamiseks, ja pakkus välja idee luua Riigikogus komisjon, kes Riigikontrolli materjalide põhjal tegeleks täitevvõimu tegevuse jälgimise ja parandamisega.

Sama idee kajastus ka valitsusparteide koalitsioonileppes, kus peeti vajalikuks panna sellised funktsioonid rahanduskomisjonile.

Riigikontrolli 1999. aasta tegevusaruande trükkimineku ajaks ei olnud Riigikogus sellist komisjoni moodustatud ega neid funktsioone rahanduskomisjonile pandud.

2.7. Riigikontrolli suhted Rahandusministeeriumiga

Lisaks eelarvemenetluses osalemisele toimus juunikuus Rahandusministeeriumi ja Riigikontrolli ühisseminar arutamaks, kuidas arendada avaliku sektori arvestust, aruandlust ja sisekontrolli. Selle tulemusena kutsuti Riigikontrolli ametnikud osalema rahandusministri poolt Rahandusministeeriumi riigiraamatupidamise projektiga seonduvate probleemide lahendamiseks loodud strateegiagrupi töös.

Tihedad tõised suhted Rahandusministeeriumi ametnikega on igapäevased.

3. Riigikontrolli muu tegevus

3.1. Sisekontrolli juhendamine avalikus sektoris

Riigikontroll pöörab auditite käigus jätkuvalt suurt tähelepanu juhtimis- ja kontrollisüsteemide olemasolule ja toimimisele avalikus sektoris, kuna toimiv sisekontroll aitab Riigikogul, Vabariigi Valitsusel, ministritel ja teistel otsustajatel avalikus sektoris saada kindlustunde, et eeldused saavutada organisatsioonidele püstitatud eesmärgid ja kasutada maksumaksja raha õiguspäraselt, säästlikult, tõhusalt ja mõjusalt on olemas.

Auditite käigus on selgunud, et sisekontrolli olukord avalikus sektoris on mõnevõrra paranenud.

Auditite käigus on selgunud, et sisekontrolli olukord avalikus sektoris on mõnevõrra paranenud võrreldes 1998. aastaga. Peamise positiivse muutusena võib esile tõsta asjaolu, et Vabariigi Valitsus ja avaliku sektori asutuste juhid on sisekontrolli kui juhtimise lahutamatu osise teadvustanud ning asunud asjakohaseid meetmeid rakendama. Nii on hakatud välja töötama asutuste sisekontrolli eeskirja või standardeid, täiustama juhtimis- ja kontrolli-süsteeme, ümber korraldama olemasolevaid sisekontrolli või siserevisjoni struktuuriüksusi rahvusvaheliselt üldtunnustatud põhimõtetele vastavateks siseauditi teenistusteks⁹.

Sisekontrolli alal on avalikku sektorit nõustatud järgnevalt:

- Riigikontroll on koostanud mitmeid soovituslikke juhendmaterjale sisekontrolli ja siseauditi ümberkorraldamiseks avalikus sektoris;
- konkreetseid ettepanekuid sisekontrolli tõhustada on tehtud peakontrollide otsustes konkreetsete auditite kohta;
- Riigikontrolli ametnikud on pidanud avaliku sektori kõrgematele ametnikele ja spetsialistidele loenguid sisekontrollist ja siseauditist;
- auditites on kasvanud asutuste sisekontrolli hindamise osakaal, samuti on Riigikontroll täiustanud sisekontrolli auditeerimise metoodikat;

⁹ Selged õiguslikud alused sisekontrollisüsteemi ja siseauditi arendamiseks täidesaatvates riigivõimu-struktuurides loodi 7. juunil 2000 Riigikogus vastuvõetud Vabariigi Valitsuse seaduse muudatusega, millega määratleti sisekontrollisüsteemi mõiste ning sätestati üheselt mõistetavalt valitsusasutuse ja valitsusasutuse juhi vastutus sisekontrollisüsteemi rakendamise ning selle tulemuslikkuse eest.

Samuti sätestati siseauditi mõiste, anti Vabariigi Valitsusele volitus siseauditi üldeeskirja ja siseaudiitorite teenistusse võtmisel esitavate täiendavate nõuete kehtestamiseks ning määratleti Rahandusministeeriumi pädevus täidesaatva riigivõimu asutuse sisekontrollisüsteemi rakendamisel ja siseauditi korraldamisel.

Seadusemuudatusega loodi ka eeldus siseauditi funktsioone täitva teenistuse sõltumatuse suurendamiseks, kuna määrati ära tema otsealluvus asutuse tippjuhile.

Riigikontroll peab nimetatud muudatusi tervitatavateks, kuna nendega tunnistati põhimõttelise murrangu toimumist sisekontrolli ja siseauditi olulisuse tunnistamisel poliitilisel tasandil.

Samas jätkab Riigikontroll erilise tähelepanu osutamist sisekontrollile ja siseauditile, sest maailmas on toimunud ja toimuvad selles valdkonnas olulised arengud.

- sisekontrolli ja siseauditit käsitlevaid materjale on tutvustatud Riigikogu liikmetele ja vastatud ka Riigikogu liikme Jaana Padriku teemakohasele arupärimisele;
- mõned auditid on otseselt käsitletud asutuse sisekontrolli (Eesti Liikluskindlustuse Fond, Teede- ja Sideministeerium, Keskkonnaministeerium jt);
- Rahandusministeeriumi on nõustatud valitsuskontrolli ja finantskontrolli loomisel;
- Tallinna Linnavalitsust on nõustatud sisekontrolliameti loomisel;
- samuti on sisekontrolli küsimustes nõustatud ministeeriume (Siseministeerium, Justiitsministeerium) nende palvel.

3.2. Vastamine Riigikogu liikmete arupärimistele

Tulenevalt Riigikontrolli seadusest vastab riigikontrolör Riigikogu liikmete arupärimistele.

1999. aastal vastas riigikontrolör neljale arupärimisele:

- Riigikogu liikme Mihkel Pärnoja arupärimine Riigikontrolli võimaluste kohta mõjutada Kaitseministeeriumi taastama ebaseaduslikult riigi omandist väljunud varale riigivara staatust.
- Riigikogu liikme Jaana Padriku arupärimine riigietendusasutuse Eesti Kontsert kontrollimise, kontrollimise ajal veel riigiettevõtte vormis tegutsenud Tallinna Sadama ning Riigikontrolli ettepanekutele reageerimise kohta üldiselt.
- Riigikogu liikmete Jaanus Männiku ja Jaan Pööri arupärimine Hüvitusfondi kohta.
- Riigikogu liikme Jüri Adamsi arupärimine rahaliste tehingute kohta Rapla Politseiprefektuuris.

3.3. Seaduseelnõude kohta arvamuste esitamine

Ka 1999. aastal osales Riigikontroll aktiivselt õigusaktide eelnõude ettevalmistamisel, esitades oma arvamuse kavandatavate õigusaktide kohta 15 korral.

Riigikontroll esitas oma seisukoha järgmiste seaduste ja määruste eelnõude kohta:

- riigihangete seaduse, haldusõigusrikkumiste seadustiku ja konkurentsiseaduse muutmise seadus;
- avaliku teabe seadus;
- seadus “2000. aasta riigieelarve”;
- seadus “1999. aasta riigieelarve muutmise seadus”;
- erakonnaseaduse muutmise seadus;
- Vabariigi Valitsuse seaduse ja riigiteenistujate ametinimetuste ja palgaastmestiku seaduse muutmise seadus;
- riigieelarve seadus;
- kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse muutmise seadus;
- kohaliku omavalitsuse seadus;
- rahvastikuregistri seadus;
- välismaalaste seaduse muutmise seadus;
- stabiliseerimisreservi seadus;
- Vabariigi Valitsuse määrus “Riigi esindaja kohustuste täitmise kord äriühingu ja sihtasutuse nõukogus”;
- Vabariigi Valitsuse määrus “Riigi raha haldamise põhimõtted ja kord”;
- Rahandusministeeriumi määrus “Avaliku sektori raamatupidamisalaste juhendite ja 1999. aasta aruandenormide koostamine ning aruannete elektroonilise süsteemi väljatöötamine”.

Ka 1999. aastal osales Riigikontroll aktiivselt õigusaktide eelnõude ettevalmistamisel, esitades oma arvamuse kavandatavate õigusaktide kohta 15 korral.

4. Riigikontrolli 1999. aasta raamatupidamise aruannete kokkuvõte*

4.1. Raamatupidamise aastaaruande koostamise põhimõtted ja printsiibid

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud lähtudes Eesti Vabariigi heast raamatupidamistavast, mille põhinõuded on kehtestatud raamatupidamise seaduses, Raamatupidamise Toimkonna juhendites ning mille rakendamise eripära on sätestatud Rahandusministeeriumi määrustes.

Arvestusskeemi muudatustest tulenevalt on korrigeeritud algbilanssi seisuga 31.12.1998. Bilansikirjete ümberklassifitseerimise vajaduse tingis asjaolu, et 1998. aastal kajastati bilansis põhivara jääkmaksumuses, 1999. aastal aga soetusmaksumuses koos akumulieeritud kulumiga.

Personal

1999. aastal töötas Riigikontrollis keskmiselt 86 ametnikku. Aasta jooksul loodi juurde 29 uut töökohta ning võeti juurde 49 uut ametnikku. Riigikontrolli teenistusest lahkus 34, sealhulgas koondati 7 ametnikku.

Materiaalne põhivara

Põhivarana arvestatakse vara, mille soetusmaksumus on 10 000 krooni või enam ning kasutusiga üle ühe aasta.

Põhivara võetakse arvele soetusmaksumuses ja kulumit arvestatakse lineaarsel meetodil.

Amortisatsiooninormid on põhivara gruppidel järgmised:

■ maarajatised ja hooned	8% aastas
■ sõidukid	20% aastas
■ inventar	20% aastas

* Rahandusministri määruse kohaselt koosneb Riigikontrolli 1999. a aastaaruanne 9 lisast, millest on tuletatud käesolev raamatupidamise aruannete kokkuvõte. Täismahus aruandega saab tutvuda Riigikontrollis.

Riigikontrolli valitsemisel oleva hoone juurde Tallinnas Narva mnt 4 kuulub 1921 m² maad; katastritunnistus 78401:103:0210.

Maa maksustamishind on 672 400 krooni.

Ajas väärtust mittekaotav raamatufond on arvele võetud soetusmaksumuses. Kulumit raamatufondilt ei arvestata.

Väheväärtuslik kuluinventar maksumusega alla 10 000 krooni kantakse kuluks soetamisel.

Väheväärtusliku kuluinventari arvestust peetakse bilansiväliselt.

Maksustamine

Riigikontroll ei ole tulumaksukohustuslane. Käibemaksukohustus on Riigikontrollil eelarveväliste tulude (renditulud) puhul.

Rendiarvestus

Rendilepingud on kajastatud:

- kontoritehnika osas kapitalirendina
- hoonete osas kasutusrendina

4.2. Tulemiaruanne

(kroonides)

		Aruandeaasta 1999	Eelnev aasta 1998
	TEGEVUSTULUD		
Lisa 1	Tulud eelarvest	20 895 087	15 240 062
Lisa 2	Tulud majandustegevusest	1 339 195	1 117 594
Lisa 3	Toetused juriidilistelt isikutelt	41 067	30 000
Lisa 4	Muud tulud	240 450	209 973
Lisa 5	Tulude korrigeerimine	- 712 621	- 231 405
	Tegevustulud kokku	21 803 178	16 366 224
	TEGEVUSKULUD		
Lisa 6	Personalikulud	16 785 982	11 577 978
Lisa 7	Majanduskulud	4 847 817	3 077 075
Lisa 8	Muud tegevuskulud	60 127	0
	Tegevuskulud kokku	21 693 926	14 655 053
	Põhivara kulum	1 603 173	1 402 293
	Tegevustulem	- 1 493 921	308 878
	FINANTSTULUD JA FINANTSKULUD		
Lisa 9	Finantstulud	4 375	39 735
Lisa 10	Finantskulud	5 179	30 141
	ÜLEKANDED JA TOETUSED		
Lisa 1	Väljamaksmisele kuuluvad assigneeringud	8 713	9 132
Lisa 11	Ülekantud assigneeringud	- 8 713	- 9 132
	Arvestatud tulem	- 1 494 725	318 472

4.3. Bilanss

(kroonides)

		Aruandeaasta 31.12.1999	Eelnev aasta 31.12.1998
	VARAD		
	Kassa ja pangakontod	216 194	43 674
	Mitmesugused nõuded		
Lisa 12	Nõuded töövõtjatele	5 533	57
Lisa 13	Viitlaekumised		
	Laekumata renditulu	326 675	154 504
	Laekumata intressitulu	35 195	35 195
Lisa 14	Ettemakstud tulevaste perioodide kulud		
	Ettemakstud kindlustuskulud	20 639	22 712
	Muud ettemaksed	74 165	40 425
	Käibevarad kokku	678 401	296 567
Lisa 15	Materiaalne põhivara		
	Maarajatised ja hooned	5 157 090	4 950 317
	Inventar	6 682 048	5 791 236
	Põhivara kulum	- 5 540 524	- 4 224 426
	Põhivarad kokku	6 298 614	6 517 127
	VARAD KOKKU	6 977 015	6 813 694

		Aruandeaasta 31.12.1999	Eelnev aasta 31.12.1998
	KOHUSTUSED JA KAPITAL		
Lisa 16	Lühiajalised võlakohustused		
	Pikaajaliste kohustuste lühiajaline osa	74 565	81 780
	Võlad tarnijatele	398 985	112 785
	Muud lühiajalised kohustused	39 130	39 130
	Maksukohustused		
Lisa 17	Käibemaksu kohustus	11 750	6 138
Lisa 18	Personali maksukohustused	460 780	1 589
	Viitvõlad		
Lisa 19	Võlad töövõtjatele	221 352	227 532
	Muud viitvõlad	0	144 983
	Lühiajalised kohustused kokku	1 206 562	613 937
	Pikaajalised võlakohustused		
Lisa 20	Võlg liisingfirmadele	97 828	0
	Pikaajalised kohustused kokku	97 828	0
	Kapital		
	Kapital	5 215 658	5 215 658
Lisa 21	Annetatud kapital	1 633 220	665 627
	Eelmise aasta tulem	318 472	0
	Aruandeaasta tulem	-1 494 725	318 472
	Kapital kokku	5 672 625	6 199 757
	KOHUSTUSED JA KAPITAL KOKKU	6 977 015	6 813 694
Lisa 22	Bilansiväliselt arvestatava vara maksumus	1 760 445	1 718 052

4.4. 1999. aasta finantsaruannete lisad

Lisa 1 Riigikontrolli tegevuskulud kaetakse riigieelarvest.
 1999. aastal eraldati Riigikontrollile eelarvest 46 609 700 krooni.
 Eelarve täideti 20 903 800 krooni ulatuses.

Artikkel	Eelarve	Kassakulu	Jääk
10 töötasu	12 194 800	11 172 803	1 021 996
21 sotsiaalmaks	4 024 200	3 563 211	460 989
28 pensionid	590 000	342 931	247 070
30 majandamiskulud	5 276 200	4 671 859	604 341
35 sõidukite ülalpidamiskulud	460 000	408 841	51 159
37 infotehnoloogia	430 000	429 913	87
57 rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud	15 000	8 713*	6 287
73 kapitaalremont	150 000	0	150 000
76 soetused	150 000	86 960	63 040
77 kinnisvara soetus	23 100 000	0	23 100 000
99 muud kulud	219 500	218 569	931
kokku:	46 609 700	20 903 800	25 705 900

1999. aastal jäi kasutamata eelarvelisi assigneeringuid
 kokku 25 705 900 krooni.

Rahandusministeeriumi loal sai Riigikontroll õiguse 1999. aastal
 kasutamata jäänud assigneeringuid kasutada 2000. aastal järgmiselt:

Artikkel	Eelarve (krooni)
10 töötasu	1 021 996
21 sotsiaalmaks	460 989
30 majandamiskulud	655 500
57 rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud	6 287
73 kapitaalremont	150 000
76 soetused	63 040
77 kinnisvara soetus	23 100 000
kokku:	25 457 812

* TulemiaruanDES kajastatud real "Väljamaksmisele kuuluvad assigneeringud".

- Lisa 2 Tulud Riigikontrolli valduses oleva hoone ruumide väljarentimisest.
- Lisa 3 Suurbritannia Saatkonnalt saadud toetus koolituseks.
- Lisa 4 Lepinguline töö Eesti Informaatikakeskusele infotöötlusvahendite 2000. aasta valmiduse tagamiseks.
- Lisa 5 Riigituludesse kantud laekunud renditulud.
Riigikontroll on saanud omatulu Riigikontrolli halduses oleva hoone väljarentimisest 712 621 krooni.
- Lisa 6 Personalikuludest moodustas töötasu 11 416 896 krooni ja töötasult arvestatud sotsiaalmaks 3 767 576 krooni, pensionid 342 931, koolituskulud 817 007 ning muud personaliga seotud kulud 441 572 krooni.
- Lisa 7 Majanduskuludest olid suuremad:
kulutused ruumide majandamisele	1 664 833 krooni;
ostuteenused	1 023 545 krooni;
lähetuskulud	479 616 krooni;
side ja arvutikommunikatsioonide kulud	477 668 krooni;
väheväärtusliku kuluinventari ja materjali kulu	317 778 krooni;
transpordikulud	294 593 krooni.
- Lisa 8 Muude tegevuskulude all on kajastatud põhivara mahakandmisest tekkinud kahjum.
- Lisa 9 Saadud pangaintressid.
- Lisa 10 Tasutud kapitalirendi intressid.
- Lisa 11 Ülekantud rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud.
- Lisa 12 Nõuded töövõtjatele summas 5 533 krooni on tekkinud kasutamata majandus- ja lähetuskulude ettemaksetest.
- Lisa 13 Viitlaekumistena on kajastatud nõuded rentnike vastu ja laekumata intressitulu arved kokku 361 870 krooni.
- Lisa 14 Ettemakstud kindlustuskulud – sõidukikindlustus kokku 20 639 krooni.
Muude ettemaksudena summas 74 165 krooni on kajastatud 2000. aasta ajakirjanduse tellimused 42 440 krooni, Tulika Takso kliendikaardi ettemaks 30 000 krooni ja ISACA liikmemaks 1 725 krooni.

Lisa 15 Materiaalne põhivara.

	Soetus- maksumus	Kulum	Soetused	Väljaminek	Soetus- maksumus	Kulum
	31.12.1998	31.12.1998	1999	1999	31.12.1999	31.12.1999
Maarajatised						
ja hooned	4 950 317	1 759 029	206 773	–	5 157 090	2 163 324
Inventar, sh:	5 791 236	2 465 397	1 290 888	400 076	6 682 048	3 377 200
arvutus-						
tehnikat,	4 057 950	1 718 010	1 029 136	282 442	4 804 645	2 262 155
sõidukid	576 078	82 215	–	64 756	511 322	105 264
kokku:	10 741 553	4 224 426	1 497 661	400 076	11 839 138	5 540 524

Riigikontroll on investeerinud Narva mnt 4 büroohoone remondiks 206 773 krooni. Arvutite parendamiseks on investeeritud 15 543 krooni ja uusi arvuteid soetatud 69 384 krooni eest.

- Lisa 16 Kapitalirendi tagasimaksete kohustus 2000. aastal on 74 565 krooni.
 Võlad tarnijatele 398 985 krooni on tekkinud 1999. aasta detsembri majanduskulude eest. Muude lühiajaliste kohustustena on kajastatud Saksamaa Kontrollikoja ekslikult laekunud 39 130 krooni.
- Lisa 17 1999. aasta detsembri käibelt arvestatud käibemaks.
- Lisa 18 1999. aasta detsembri töötasult arvestatud üksikisiku tulumaks 253 367 krooni ja sotsiaalmaks 207 413 krooni.
- Lisa 19 Puhkusekohustus seisuga 31.12.1999 oli 217 601 krooni.
 Ülekandmata elukindlustusmaksed ja tasumata majanduskulud 3 751 krooni.
- Lisa 20 Kapitalirendi kohustus AS-le Ühisliising.
 Rendileping lõpeb 2002. aastal.
- Lisa 21 Euroopa Liidu PHARE abiprogrammi raames eraldati Riigikontrollile 1999. aastal arvutustehnikat kokku 967 593 krooni eest.
 Vastavalt Rahandusministeeriumi juhistele on see kajastatud annetatud kapitalina.
- Lisa 22 Bilansiväliselt arvestatakse väheväärtuslikku põhivara.
 Riigikontrollil ei ole bilansiväliseid kohustusi.

5. Audiitori järeldusotsus

AS PricewaterhouseCoopers
Narva mnt 9A
10117 Tallinn
Telefon (2) 6 141 800
Faks (2) 6 141 900
www.pwcglobal.com/ee/

AUDIITORI JÄRELDUSOTSUS

Riigikogule

Oleme auditeerinud Riigikontrolli 31. detsembril 1999 lõppenud aasta kohta koostatud raamatupidamise aastaaruannet, millest on tuletatud lehekülgedel 24-31 esitatud raamatupidamisaruannete kokkuvõte, kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega. Meie järeldusotsuses seisuga 29. mai 2000. a avaldasime me arvamust, et raamatupidamise aastaaruanne, millest raamatupidamisaruannete kokkuvõte on tuletatud, on koostatud olulises osas korrektselt kooskõlas:

- Eesti Vabariigi rahandusministri 28. detsembri 1999. a määrusega nr 113 “1999. a aastaaruande koostamise, esitamise ja kinnitamise eeskirja ja aruandevormide kinnitamine” ja
- Eesti Vabariigi raamatupidamisseaduse ja hea raamatupidamistavaga osas, millises see ei ole vastuolus eelmainitud määrusega.

Meie arvates on kaasnev raamatupidamisaruannete kokkuvõte kõigis olulistes osades järjepidev raamatupidamise aastaaruandega, millest see on tuletatud ja mille kohta me avaldasime märkusteta järeldusotsuse.

Ettevõtte finantsseisundist ja perioodi majandustegevuse tulemustest ning meie auditi ulatusest parema arusaama omandamiseks tuleks raamatupidamisaruannete kokkuvõtet lugeda koos raamatupidamise aastaaruandega, millest raamatupidamisaruannete kokkuvõte on tuletatud ja meie auditi järeldusotsusega selle kohta.

Urmas Kaarlep
AS PricewaterhouseCoopers

Toomas Vapper
Vannutatud audiitor

29. mai 2000

6. Summary of the Annual Report

The activities of the State Audit Office (SAO) are governed by the Constitution of the Republic of Estonia and the State Audit Office Act. According to § 132 of the Constitution the SAO shall be, in its activities, an independent state body responsible for economic control.

§ 4 of the SAO Act lays down: the purpose of the activities of the SAO is to help preserve and ensure prudent use of state assets through auditing.

The SAO is managed by the Auditor General appointed by the Parliament for five years. The current Auditor General Juhan Parts started office on June 9, 1998.

In 1999 the SAO comprised seven audit departments headed by Chief Auditors with an overall audit staff of sixty two.

The eight supporting departments consisted of thirty two officers (as 31.12.1999).

Activities of the SAO in 1999

The Auditor General laid down the following guidelines for planning the audit activities in 1999:

The SAO audits should contribute to finding answers to the following questions:

- What are the guarantees that public funds are spent and statutory obligations are performed as prescribed and in an effective manner?
- How do these guarantees operate in practice?
- What are the effective results?

To this end the SAO:

- envisaged audits in areas where it was possible to avoid or reduce economic loss;
- planned the audits to cover issues of interest to the Parliament and the Government;

- planned the audit tasks in view of the need to be able to make proposals as regards the draft state budget for 2000 so as to help the Government and the Parliament avoid inexpedient or purposeless expenditure.

The SAO focused on the following areas:

- national supervisory authorities;
- national programs;
- public aid;
- education;
- public health;
- funds allocated from the state budget;
- contributing to the disclosure of corruption.

In 1999 the SAO conducted 100 audits. Whereas some audits covered multiple institutions, the number of audited units is somewhat bigger than the number of audits. According to estimates more than half of the conducted audits focused on checking compliance with the statutory requirements. In 1999, however, the share of SAO proposals aimed at improving management and control systems increased notably.

The results of audits were publicised on the SAO web pages (<http://www.sao.ee>).

Other important projects serving the purpose of developing audit activities:

- establishment of a new audit department (on March 15, 1999) focusing on performance audits and placing the audit spearhead on the organisation of the government and public service, organisation of internal control and audit in the general government sector, public information systems and technologies, organisation of public procurements and archiving;
- launching two pilot audits of internal controls in the Ministry of Transport and Communications and Ministry of Environment in liaison with the experts of the Netherlands Court of Audit; and

- a financial audit conducted in the Ministry of Justice at the end of 1999 as a pilot project, which was the first pilot audit for developing this area in the SAO.

In June 1999, as a constitutional obligation, the SAO provided the Parliament with a report on the use and preservation of state assets comprising two sections: an opinion on the state budget implementation and an overview of the important audit results.

When assessing the report on the implementation of the 1999 state budget, which, for the first time, had been established using the cash method, the SAO reached the following conclusions:

- the report submitted to the Parliament does not provide an actual overview of the Government operations in 1999;
- the SAO can neither challenge nor confirm the accuracy of reports.

However, the SAO proposed the following to improve the budgeting process:

- The state budget should include information on the purpose of expenditure and as a result it should include information on whether and to what extent these purposes were served.
- The state should incorporate all its assets and liabilities in one annual report drawn up using the accrual method.
- An accountancy system should be introduced for all persons receiving money from the state budget (beneficiaries, foundations, funds).

For the first time in 1999 the SAO took part in negotiations concerning the state budget between the Ministry of Finance and other ministries and incorporated its proposals in the opinion on the draft state budget for 2000 submitted to the Parliament.

In its opinion the SAO focused mainly on the criticism regarding the budgeting procedure and that regarding the estimated revenue and individual expenditure.

During the year the Auditor General replied in the Parliament, pursuant to the SAO Act, to four enquiries by parliamentarians, which mainly concerned the audits conducted by the SAO.

According to paragraph 2 of § 7 of the SAO Act the SAO also provides methodological guidance to state institutions, state enterprises and other state organisations on the conduct of internal audits.

In the course of audits in 1999 it became evident that compared to 1998 the internal controls in the public sector have somewhat improved. The Government and the heads of institutions have recognised internal control as an integral part of management and have commenced with improving the management and control systems and with reorganising the current internal control or internal audit units.

For the SAO as an organisation 1999 was mainly the year for target setting and preparing for greater rearrangements.

Together with the SIGMA experts the SAO critically reviewed its current operations and began to draft the SAO strategic development plan for 2000–2003. The strategic development plan is to organise and provide new guidelines for the SAO activities over the coming years with priority given to aligning the audit practices with internationally recognised principles and standards.

In recent years the changes and developments in the SAO and the surrounding environment gave rise to the need to revise the applicable SAO Act and

develop a new draft. The main purpose of the new draft SAO Act communicated to the Parliament in April 1999 is to provide for an updated legal basis of the SAO activities to ensure the SAO better opportunities of creating added value for the Parliament and the taxpayer.

In 1999 there were fundamental changes in the organisational structure and the staff in order to improve the quality of management and engage good specialists in developing the principal activity of the SAO.

The end of 1999 was also the breakpoint in reforming the current management structure to follow the example of many other supreme audit institutions and adopt the new audit departments structure where audit departments are characterised by types of audit. This was an important step to enable more specific specialisation in financial, performance or activity risks audits, clearer definition of management and responsibilities and more effective implementation of teamwork and definition of responsibility for development measures.

1999 was an active and successful year for the SAO as regards international relations – the strategic development plan was drawn up and implemented in close co-operation with SIGMA and the Netherlands Court of Audit. 1999 was also the preparation period for the two-year program for developing and launching various activities of the SAO, which is financed by the Netherlands and carried out by the SAO in partnership with the Netherlands Court of Audit, management consulting company MDF, the SENTER agency and SIGMA.

Co-operation continued with the supreme audit institutions of the Central and East European Countries, Cyprus and Malta and the European Court of Audit to prepare the supreme audit institutions of these countries for EU accession.

The SAO participated in the IV Congress of EUROSAI and the Auditor General took part in the sessions of the EUROSAI management board. Furthermore, the SAO

took part in the work of INTOSAI and EUROSAI working groups.

At the same time traditional co-operation continued with the supreme audit institutions of the Nordic and Baltic countries with an example being the Auditor General's visits to the Danish and Finnish Audit Offices. In addition to these two visits the Auditor General visited the United Kingdom National Audit Office in 1999 where co-operation possibilities were discussed, notably in the field of infrastructure privatisation audits.

All in all 1999 was a difficult year for the SAO and also in our external environment. But according to the Auditor General the year's results were satisfactory. Like the Auditor General Juhan Parts said in the foreword of this report: "We are wiser than a year ago, we have more knowledge and experience. We have made it clear where we are, where we want to be and how we are moving towards our goals. And last but not least – we have come to understand that each problem is also a challenge."

Lisad

Kronoloogia 1999

Jaauuar

- 01.01 Loodi uus kaheksast teenistusest koosnev Riigikontrolli põhitegevust toetavate üksuste struktuur. Direktor asus teenistusi juhtima ja komplekteerima.
- 22.01 Riigikontrolli 80. aastapäeva tähistamise konverents “Riigikontroll demokraatlikus õigusriigis”.
- 24.01–26.01 Riigikontrolli esindaja osaleb Kesk- ja Ida-Euroopa riikide kõrgeimate kontrolliasutuste ning Euroopa Kontrollikoja institutsionaalse tugevdamise töörühma koosolekul Ljubljanas.
- jaan-veebr Kontrolliosakondade ametnike töötulemuste hindamine.

Veebruar

- 11.02–12.02 Riigikontrolör osaleb EUROSAI juhatuse XVIII koosolekul Prahlas, mille peateemaks on ettevalmistused EUROSAI IV kongressiks Pariisis.
- 18.02–20.02 Riigikontrolli spetsialistid tutvuvad Poola Riigikontrollis koolitussüsteemiga.

Märts

- 15.03 Loodi uus, VI kontrolliosakond, mille põhieesmärk on parandada avaliku halduse, riikliku korralduse, avaliku teenistuse ja riigihangete korralduse kvaliteeti ning hoida neid valdkondi vastavuses asjakohaste rahvusvaheliste standarditega.

Aprill

- 07.04–08.04 Riigikontrolör osaleb Euroopa Liiduga liitumisläbirääkimistele kutsutud esimese ringi riikide riigikontrolöride nõupidamisel Velences, Ungaris.
- 09.04 Riigikontrolli nõukogu kiidab heaks Riigikontrolli välissuhtluspoliitika.
- 15.04 Algab Riigikontrolli ametnike mitmeetapiline täiendusõpe, mis on osa audiitori väljaõppeprogrammist.
- 21.04–23.04 Riigikontrolöri ja teda saatva delegatsiooni töövisiit Ühendkuningriigi Riigikontrolli sealse riigikontrolöri Sir John Bourn'i kutsel.
- 21.04–23.04 Riigikontrolli esindaja osaleb Kesk- ja Ida-Euroopa riikide kõrgeimate kontrolliasutuste ning Euroopa Kontrollikoja institutsionaalse tugevdamise töörühma koosolekul Sofias.

- 26.04–30.04 SIGMA eksperdiuurimuse esimene etapp. Ekspertide rühma juht SIGMA juhtametnik Nicholas John Treen, Taani Riigikontrolli peanõunik Nanna Henning, Hollandi Kontrollikoja II auditiosakonna direktor dr Johannes Cornelis Cornet ja Saksamaa Kontrollikoja auditiosakonna juhataja dr Detlev Sparberg viivad läbi intervjuud Riigikontrolli töötajatega.
- 26.04–28.04 Riigikontrolli esindaja võtab osa Euroopa Komisjoni XX peadirektoraadi korraldatud seminarist “Euroopa Liidu liikmesriikide finantskontrollile esitatavad nõuded”.

Mai

- 14.05 Ühendkuningriigi Riigikontrollis erastamist auditeeriva osakonna juhataja Jeremy Colman ja peaaudiitor Philip Airey konsulteerivad Eesti Riigikontrollis Eesti Telekomis erastamise auditeerimist ning viivad Riigikontrolli töötajatele ja laiemale ringile erastamisega seotud isikutele läbi seminari, kus tutvustatakse Ühendkuningriigi ja Kesk-Euroopa maade vastavat kogemust.
- 21.05–22.05 Läti Vabariigis Igates toimub traditsiooniline iga-aastane Balti riikide riigikontrollide ühisseminar. Seekordse seminari teema on riigihangete kontrollimise kogemused kolmes Balti riigis.
- 28.05 Tallinnas toimub Kesk- ja Ida-Euroopa riikide kõrgeimate kontrolliasutuste ning Euroopa Kontrollikoja II töörühma (kõrgeima kontrolliasutuse aktiivne roll *acquis communautaire*’i rakendamisele kaasaaitamisel) koosolek.
- 31.05 Riigikontrolör osaleb EUROSAI juhatuse XIX koosolekul Pariisis.
- 31.05–04.06 Riigikontrolli delegatsioon eesotsas riigikontrolöriga osaleb EUROSAI IV kongressil Pariisis. Kongressi põhiteema on kõrgeimate kontrolliasutuste sõltumatus.

Juuni

- 09.06 Põhiseadusliku kohustusena esitab Riigikontroll Riigikogule “Ülevaate riigi vara kasutamise ja säilimise kohta 1998. aastal”.
- 09.06 Riigikogu võtab vastu uue riigieelarve seaduse, mis annab Riigikontrollile aega riigieelarve täitmise aruannet auditeerida 3 kuud, st kuni 1. septembrini.
- 11.06 Rahandusministeeriumi ja Riigikontrolli ühisseminar arutamaks, kuidas arendada avaliku sektori arvestust, aruandlust ja sisekontrolli.

- 22.06 Vilniuses toimub Kesk- ja Ida-Euroopa riikide kõrgeimate kontrolliasutuste ning Euroopa Kontrollikoja kontaktametnike koosolek, kus kiidetakse heaks I ja II töörühma aruanded ja soovitused, mis esitatakse kõrgeimate kontrolliasutuste juhtide oktoobris toimuvale Praha koosolekule.
- 22.06 Riigikontrolör algatas Riigikontrolli strateegilise arenguvisiooni väljatöötamise. Tööd alustas strateegia töörühm.

Juuli

- 27.07–28.07 VI kontrolliosakonna peakontrolör külastab Hollandi Kontrollikoda seoses sisekontrollialase pilootauditi ettevalmistamisega koostöös Hollandi Kontrollikoja ekspertidega.
- 24.07 Valmib SIGMA eksperdiuurimus Riigikontrollist.
- juuli II pool Riigikontrolli ametnikud osalevad esimest korda Rahandusministeeriumi ja ministeeriumide vahelistel eelarveettepanekute läbirääkimistel.

August

- 27.08 Riigikontrolli külastavad SIGMA esindajad Kjell Larsson, Nicholas John Treen ja Lage Olafsson. Tehakse SIGMA eksperdiuurimusest kokkuvõte ja arutatakse edasist koostööd Riigikontrolli strateegilise arenguplaani koostamisel.
- 30.08–31.08 Riigikontrolör osaleb iga-aastaselt Põhja- ja Baltimaade riigikontrolide koostöönõupidamisel Helsingis. Nõupidamise eesmärk on koordineerida riigikontrolide koostööd ja vahetada teavet.

September

- 08.09–08.10 Riigikontrolli metoodika, planeerimise ja aruandluse teenistuse ametnik osaleb Ühendkuningriigi Riigikontrolis korraldatud rahvusvahelisel audiitorite kursusel.
- 09.09 Riigikontrolör tutvustab Riigikontrolli juhtkonnale strateegilise juhtimise teooriat ja oma esmast visiooni Riigikontrolli arengust aastani 2004, mis saab aluseks edasisele strateegilise planeerimise protsessile.
- 22.09 Riigikontrolör esineb Riigikogu ees ülevaatega riigi vara kasutamisest ja säilimisest 1998. aastal ning esitab Riigikogule Riigikontrolli arvamuse 1998. aasta riigieelarve täitmise aruande kohta.

- 23.09 Riigikontroll korraldab pressikonverentsi “Ülevaate riigi vara kasutamise ja säilimise kohta 1998. aastal” tutvustamiseks.
- 23.09 Konsultatsioonifirma Pro Konsultatsioonid tutvustab strateegiliseks juhtimiseks vajalikke teadmisi allüksuste juhtimise tasemel.
- 29.09–01.10 Riigikontrolöri ja teda saatva delegatsiooni töövisiit Taani Riigikontrolli sealse riigikontrolöri Henrik Otbo kutsel.
- 30.09 Valmib riigiraamatupidamise strateegia grupi lõppraport, mille koostamises osalesid ka Riigikontrolli ametnikud.

Oktoober

- 05.10–06.10 Tallinnas toimub Balti riikide riigikontrollide koolitusala asjatundjate seminar, mille viivad läbi Hans-Christian Holdt ja Lage Olafsson SIGMA-st.
- 05.10–06.10 Riigikontrolli esindaja osaleb INTOSAI privatiseerimise töögrupi nõupidamisel Varssavis.
- 12.10–13.10 Seoses nõustamisega Riigikontrolli strateegilise arenguplaani koostamises viibivad Riigikontrolis Pieter Stroink Hollandi Kontrollikojast ja Lage Olafsson SIGMA-st.
- 18.10–22.10 Seoses Riigikontrolli ja Hollandi Kontrollikoja ekspertide koostööna plaanitava pilootauditi ettevalmistamisega viibivad Riigikontrolis töövisiidil Martin Abbink ja Jan Velthoven Hollandi Kontrollikojast.
- 21.10 Riigikontrolör tutvustab Riigikontrolli nõukogule oma visiooni Riigikontrolli põhitegevusest tulevikus ja sellega kaasnevast senise juhtimisstruktuuri ümberkujundamisest. Kavandatakse Riigikontrolli üleminek uuele auditiosakondade struktuurile, millega toimub selge spetsialiseerumine finants-, tulemus- ja tegevusriskide auditile.
- 25.10–26.10 Riigikontrolör osaleb Kesk- ja Ida-Euroopa riikide, Küprose ja Malta kõrgeimate kontrolliasutuste ning Euroopa Kontrollikoja juhtide nõupidamisel Prahhas, kus võetakse vastu soovitusel ja strateegiad kõrgeimatele kontrolliasutustele EL liitumiseelseks perioodiks. Eesti Riigikontroll valitakse koos Sloveenia Riigikontrolliga juhtima uut töörühma, jälgimaks nimetatud kohtumise resolutsioonide, soovitude ja strateegiate ellurakendamist.
- Riigikontrolör esineb nõupidamisel kõnega, milles vaeb Kesk- ja Ida-Euroopa riikide kõrgeimate kontrolliasutuste ümberkujundamist demokraatlikele riikidele kohaseks auditioorganisatsiooniks Eesti näite põhjal.

November

- 10.11–11.11 Riigikontrolöri ja teda saatva delegatsiooni töövisiit Soome Riigikontrolli sealse riigikontrolöri Tapio Leskineni kutsel.
- 15.11 Riigikontrolör osaleb EUROSAI juhatuse koosolekul Pariisis.
- 15.11–19.11 Riigikontrolli ametnikud osalevad Brüsselis TAIEX-i seminaril “Euroopa Liidu finantskontrollialaste õigusaktide tutvustamine kandidaatriikide kõrgeimatele kontrolliasutustele”.
- 19.11 Riigikontrolör loob töögrupi Riigikontrolli juhtimisstruktuuri ümberkorraldamiseks.
- 22.11–03.12 Riigikontrolli spetsialistid osalevad audiitorite koolitajate seminaril Norra Riigikontrolis.

Detsember

- 13.12–17.12 Seoses pilootauditiga sisekontrolli korraldusest Keskkonnaining Teede- ja Sideministeeriumis viibivad Riigikontrolis Martin Abbink ja Jan Velthoven Hollandi Kontrollikojast.
- detsember Valmistatakse ette Hollandi programmi.
- 31.12 Lõpeb Justiitsministeeriumi 1998. majandusaasta aruande kontrollimine, mis oli esimeseks pilootprojektiks finantsauditite alustamisel Riigikontrolis.

1999. aasta auditite loetelu

1999. aastal läbi viidud auditid jagunesid ministeeriumide ja nende haldusalade kaupa järgnevalt:

Haridusministeerium

Riigieelarvest riiklikele teadusprogrammidele eraldatud raha kasutamise kontrollimine;
Kutsehariduse korralduse kontrollimine;
Riigieelarvest täiskasvanute koolitusasutuste toetamiseks eraldatud raha kasutamise kontrollimine;
Tallinna Tehnikakõrgkooli kasutuses oleva riigivara majandamise tõhususe kontrollimine;
Arendusfirma Tallinna Tehnoloogiapark majandustegevuse järelkontroll;
Tallinna Pedagoogikaülikoolile riigieelarvest investeeringuteks eraldatud raha kasutamise seaduslikkuse kontrollimine;

Justiitsministeerium

Justiitsministeeriumi raamatupidamisarvestuse ja 1998. majandusaasta aruande õigsuse kontrollimine;
Harku, Rummu ja Ämari Vangla omatulu kujunemise ja kasutamise seaduslikkuse hindamine;
Tallinna Vangla majandustegevuse seaduslikkuse kontrollimine ja finantskontroll;

Kaitseministeerium

Riigikaitseliste polügoonide rajamise tõhususe kontrollimine;
Kaitseministeeriumi omatulu laekumise ja kasutamise kontrollimine;
Kaitseotstarbelise varustuse, inventari ja materjalide soetamise seaduslikkuse kontrollimine;
Valvesignalisatsiooniseadmete tarne, paigalduse ja edasimüügi ning valvekorralduse kontrollimine Kaitseministeeriumis;
Eluruumide erastamise seaduslikkuse kontrollimine;
Kaitseotstarbelistele projektidele tehtud kulutuste seaduslikkuse kontrollimine;
Viru Üksik-jalaväepataljoni majandustegevuse kontrollimine;
Balti Kaitsekolledži rajamise ja eraldatud vahendite kasutamise tõhususe kontrollimine;

Keskkonnaministeerium

Keskkonnaministeeriumi tegevus riigi kalanduspoliitika elluviimisel;
Keskkonnafondi tegevuse korraldus;
Sisekontrolli korraldus metsakapitalist finantseeritud riigiasutustes;

Kultuuriministeerium

Eesti Kunstimuuseumile investeeringuteks eraldatud raha kasutamise
seaduslikkuse ning säästlikkuse kontrollimine;
Eesti Televisiooni kontrollimine;

Majandusministeerium

Elamumajanduses tegutsevate riigi äriühingute tegevuse kontrollimine;
Majandusministeeriumi ja Standardiameti tegevuse kontrollimine
eraõiguslikele juriidilistele isikutele Standardiameti funktsioonide
üleandmise ettevalmistamisel;
Tehnilise Järelevalve Inspektsiooni kontrollimine;
Erastamisagentuur maa müügi korraldajana;
Patendiameti tegevuse tulemuslikkuse kontrollimine;
Eesti Patendiraamatukogu majandustegevuse kontrollimine;

Põllumajandusministeerium

Põllumajandusministeeriumi tegevus põllumajandustootjatele otsetoetuste
määramisel;
Põllumajandusministeeriumi tegevus taimikasvatusega tegelevate riigiasu-
tuste töö ümberkorraldamisel vastavalt Euroopa Liidu nõuetele;
Põllumajandusministeeriumi tegevus põllumajandusliku maa drenaaži-
süsteemide korrastamise korraldamisel Maailmapanga laenu abil;
Põllumajandusministeeriumi riiklikud programmid;
Põllumajandusministeeriumi tegevus teravilja julgeolekuvaru korraldamisel;
Põllumajandusministeeriumi tegevus riigivara majandamise kavade ja
riiklike investeeringute kavadega;
Põllumajandusreformi lõpetamisega seonduvad probleemid;
Luua Kõrgema Metsakooli hoonete renoveerimine;

Maaelu Laenude Tagamise Sihtasutuse tegevus;
AS Eesti Viljasalv tegevus teravilja julgeolekuvaru korraldamisel;

Rahandusministeerium

Riigieelarveliste asutuste ja omavalitsuste raamatupidamise ümberkorraldamise ning majandusarvestustarkvara Agresso rakendamise ettevalmistamise ja läbiviimise tulemuslikkuse kontrollimine.
Arvestustarkvara Agresso hanke seaduslikkuse kontrollimine;
Rahandusministeeriumi tegevus riigieelarve kassalisel teenindamisel (Riigikassa);
Riigi poolt võetud või riigigarantiiga välislaenude kasutamine energeetikas;
Riigi Metroloogiakeskuse funktsioonide täitmise tõhususe ja majandustegevuse säästlikkuse kontrollimine;
Kindlustusinspektsiooni tegevuse kontrollimine;
Riigieelarveraha kasutamise seaduslikkus Tolliameti Valga piiripunkti terminali ehitamisel;
Eesti Liikluskindlustuse Fondi sisekontrolli korralduse vastavus riigikontrolöri juhenditele (INTOSAI standardid);
Hoiuste Tagamise Fondi majandustegevuse tulemuslikkus ja seaduslikkus ning majandusaasta aruande õigsus;
Hüvitusfondi tegevuse kontrollimine;
AS Eesti Teadeteagentuur majandustegevuse tõhususe kontrollimine;

Riigikantselei

Riigikantselei tegevuse kontrollimine;
Rahvusarhiivis riigivarade ja palkade arvestuse õigsuse, lepingute täitmisest kinnipidamise, raamatupidamise ning sisekontrolli korralduse kontrollimine;
Eesti Haldusjuhtimise Instituudis riigiametnike täienduskoolitusele kulutatud vahendite ja korralduse tulemuslikkuse kontrollimine;

Siseministeerium

Siseministeeriumi ja tema valitsemisala asutustele ehituseks, renoveerimiseks ja soetuseks eraldatud raha kasutamine;

Riigi valmisolek päästeteenuste ostmiseks erasektorilt;
Päästeameti arvutisüsteemide valmisolek 2000. aasta infotehnoloogiliseks riskiks;
Järva Politseiprefektuuri majandustegevuse kontrollimine;

Sotsiaalministeerium

Sotsiaalministeeriumi majandustegevuse kontrollimine;
Tervisekaitseinspeksiooni majandustegevuse kontrollimine;
Riigi valmisolek kiirabiteenuste ostmiseks erasektorilt;
Riikliku ravikindlustuse eelarvest taastusraviks eraldatud raha kasutamine;
Riigieelarvest toimetulekutoetuste ja täiendavate sotsiaaltoetuste maksmiseks eraldatud raha kasutamise kontrollimine;
Riigieelarvest laste ja noorukite riikliku terviseprogrammi ning tuberkuloositõrje riikliku programmi finantseerimiseks eraldatud raha kasutamise kontrollimine;
Sotsiaalkindlustusameti kontrollimine;
Sotsiaalkindlustusameti arvutisüsteemide valmisolek 2000. aasta infotehnoloogiliseks riskiks;
Eesti Onkoloogiakeskuse kontrollimine;
Tartu Ülikooli Biomeedikumi kontrollimine;
Illuka Varjupaigataotlejate Vastuvõtukeskuse kontrollimine;
Keskhaigekassa arvutisüsteemide valmisolek 2000. aasta infotehnoloogiliseks riskiks;

Teede- ja Sideministeerium

AS Tallinna Lennujaam majandustegevuse kontrollimine;
AS Tartu Lennujaam majandustegevuse kontrollimine;
AS Edelaraudtee majandustegevuse kontrollimine;

Välisministeerium

Välisriikide saatkondade finantseerimise seaduslikkuse kontrollimine;
Välisministeeriumi raamatupidamise seaduslikkuse ja sisekontrolli korralduse kontrollimine.

Mitut ministeeriumi või riigiasutust hõlmavate kontrollimistena viidi läbi järgmised kontrollimised:

Ministeeriumide ja ametite haldushoonete hooldamise ja säilitamisega seotud kulude analüüs;

Ministeeriumide, maavalitsuste ning ametite ja inspeksioonide koolituse tulemuslikkuse kontrollimine;

Analüüs riikliku regulatsiooni kohta energeetikas;

Riigile kuuluvate kinnistute ja hoonete müük.

1999. aastal kontrollis Riigikontroll järgmisi maavalitsusi:

Harju Maavalitsus

Riigivaraga sooritatud tehingute seaduslikkuse ja otstarbekuse kontrollimine;

Lääne Maavalitsus

Maavalitsuse tegevuse tõhusus järelevalve teostamisel kohalike omavalitsuste tegevuse üle, raamatupidamisarvestuse kontrollimine.

1999. aastal hõlmasid kontrollimised järgmisi kohalikke omavalitsusi:

Avinurme Vallavalitsus

Riiklike investeeringute kasutamise seaduslikkuse kontrollimine;

Imavere Vallavalitsus

Riigieelarvest eraldatud investeeringute kasutamise seaduslikkuse kontrollimine;

Kambja Vallavalitsus

Riigieelarvest eraldatud investeeringute kasutamise seaduslikkuse kontrollimine;

Lohusuu Vallavalitsus

Riigieelarvest eraldatud investeeringute kasutamise seaduslikkuse kontrollimine;

Lüganuse Vallavalitsus

Riigieelarvest eraldatud investeeringute kasutamise
seaduslikkuse kontrollimine;

Oru Vallavalitsus

Riigieelarvest eraldatud investeeringute kasutamise
seaduslikkuse kontrollimine;

Pala Vallavalitsus

1998. aasta riigieelarvest eraldatud investeeringute kasutamise
seaduslikkuse kontrollimine;

Põlva Linnavalitsus

1999. aasta riigieelarvest eraldatud 2 mln kroonise investeeringu
kasutamise seaduslikkuse kontrollimine;

Rae Vallavolikogu

Rae Vallavolikogu 27.04.1999. a määruse nr 70 seaduslikkuse kontrollimine;

Rakvere Linnavalitsus

1998. aasta riigieelarvest eraldatud investeeringute kasutamise kontrollimine;

Rägavere Vallavalitsus

1998. aasta riigieelarvest eraldatud investeeringute kasutamise kontrollimine;

Tabivere Vallavalitsus

1998. aasta riigieelarvest eraldatud 3,5 mln kroonise investeeringu
kasutamise kontrollimine;

Tahkuranna Vallavalitsus

Riigieelarvest eraldatud investeeringute kasutamise
seaduslikkuse kontrollimine;

Tartu Linnavalitsus

Hugo Treffneri Gümnaasiumi ehitusobjektile riigieelarvest eraldatud
investeeringute kasutamise kontrollimine;

Riigieelarvest seoses Tartu sõjaväelinnakuga eraldatud investeeringute
kasutamise kontrollimine;

Torma Vallavalitsus

1998. aasta riigieelarvest eraldatud 1,2 mln kroonise investeeringu kasutamise kontrollimine;

Tõstamaa Vallavalitsus

Riigieelarvest eraldatud investeeringute kasutamise seaduslikkuse kontrollimine;

Vastemõisa Vallavalitsus

Riigieelarvest investeeringuteks eraldatud vahendite kasutamise sihipärasuse ja seaduslikkuse kontrollimine;

Veriora Vallavalitsus

Riiklike investeeringute kasutamise seaduslikkuse kontrollimine;

Võru Linnavalitsus

Riiklike investeeringute kasutamise seaduslikkuse kontrollimine.

AS Järvamaa Haigla

Riigieelarvest eraldatud investeeringute kasutamise seaduslikkuse kontrollimine.

Kontrollimiste kohta koostatud peakontrolöride otsustega on võimalik tutvuda Riigikontrolli koduleheküljel aadressil <http://www.sao.ee>.

RIIGIKONTROLL

Tegevusaruanne 1999

Riigikontrolli töötajad aastal 1999

(seisuga 31.12.1999)

Taimi Akkel	Küllü Lukk	Svetlana Rõbakova
Peeter Annus	Peeter Lätti	Ranno Saarmann
Kaido Floren	Maidu Lääne	Tarmo Sepman
Mare Haljak	Olav Lüüs	Küllü Sepp
Rein Harjo	Siiri Martverk	Sven Soiver
Ülle Hein	Kristjan Mellik	Maimu Soost
Liidia Heinlo	Katrin Mikhelson	Endel Sori
Raivo Hurt	Jane Mänd	Merike Starovoitov
Anne Hurt-Kivisalu	Kadri Mölder	Svetlana Strah
Heli Jalakas	Maimu Mölderson	Saima Strenze
Marit Joosep	Jaan Niin	Tiina-Mai Sõrmus
Mare Kabrits	Andres Noormägi	Rein Söörd
Katri Kadakas	Triin Nöges	Ira Tambik
Reet Kalliver	Veljo Ottender	Anu Tehver
Kaie Karniol	Leonid Paalandi	Terje Tiiman
Riita Karpa	Endel Paalmann	Galina Tjukina
Jaanus Kasendi	Kristjan Paas	Lea Tohver
Peeter Kask	Juhan Parts	Helen Trelin
Kalju Koha	Raivo Pavlov	Timo Tupp
Hedy Kohv	Kairit Peterson	Liisi Uder
Eevi Kuld	Urmas Peterson	Arvo Ukleika
Lembi Kull	Rain Piiri	Jüri Vabaoja
Karin Kuller	Maidu Piirmets	Ken-Marti Vaher
Jüri Kurss	Arne Pilvet	Katrin Vandrecht
Vello Kuuse	Sven Potapov	Aivo Vaske
Lembit Känd	Jüri Raatma	Meeli Viherpuu
Kaimo Käärmann	Raul Randväli	Airi Viart
Jüri Kõrge	Rein Rannik	Meelis Välk
Marika Külmallik	Tiina Raun	Jelena Zubova
Karin Leesment	Eva Reinula	Vladimir Žugov
Kersti Leidsaar	Evi Riives	Andrus Ümarik
Raivo Linnas	Evi Roosileht	